

Nástroje regionální politiky

Hlavním nástrojem regionální politiky EU (politiky Hospodářské a sociální soudržnosti) jsou strukturální fondy a Fond soudržnosti (Kohezní fond).

Fondy EU

• Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Evropský regionální fond byl zřízen v roce 1974 jako základní nástroj regionální politiky k financování strukturální pomoci prostřednictvím Regionálních rozvojových programů zaměřených na nejvíce postižené oblasti a ke snižování meziregionálních nerovností.

Pomáhá odstraňovat zásadní problémy v zaostávajících regionech a v upadajících průmyslových oblastech. Financuje především **investiční (infrastrukturní) projekty**, jako je např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

• Evropský sociální fond (ESF)

ESF přispívá k naplnění priorit Společenství, které jsou zaměřeny na posílení hospodářské a sociální soudržnosti zvyšováním zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí. ESF se zaměřuje především na boj s nezaměstnaností, rozvoj lidských zdrojů a na podporu integrace na trhu práce – pomáhá nezaměstnaným, znevýhodněným skupinám společnosti zapojit se do pracovního procesu.

Z ESF jsou podporovány **neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty**, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

• Fond soudržnosti (FS), Kohezní fond

Fond soudržnosti (FS), je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších **států, nikoli regionů**. V současné době pomáhá všem 12 novým členským státům, ale také Řecku, Portugalsku, Španělsku. Počátečním kritériem je, aby HDP příslušného státu nedosáhl 90 % průměru Unie. Fond soudržnosti vstupuje na celé území státu, ale spolufinancuje nikoli programy, nýbrž velké projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Tím brání tomu, aby náklady na tyto práce zatěžovaly rozpočet a podporuje snahu příslušných zemí splnit podmínky Hospodářské a měnové unie.

Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány **investiční (infrastrukturní) projekty**, avšak jen se zaměřením na **dopravní infrastrukturu** většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a **ochranu životního prostředí**. Stejná podpora byla v předvstupním období financována z nástrojů ISPA. Blíže. viz. předvstupní nástroje

Finanční nástroje regionální politiky

Nové programovací období 2007–2013 přineslo v oblasti regionální politiky několik novinek. Jednou z nejvýznamnějších je zavedení zcela nových komunitárních iniciativ, jejichž cílem je podpora členských států a jejich řídicích orgánů ve využívání strukturálních a Kohezního fondu. Jedná se o iniciativy, které vznikly ve spolupráci Evropské komise s Evropskou investiční bankou (EIB), Evropským investičním fondem (EIF), Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a Rozvojovou bankou Rady Evropy.

Těmito novými iniciativami jsou **JASPERS** (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions; Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech), **JEREMIE** (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises; Společné evropské zdroje pro mikro až středně velké podnikatele) a **JESSICA** (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas; Společná evropská podpora pro udržitelné investice v městských oblastech).

JASPERS: Nové partnerství v oblasti technické asistence

JASPERS nabízí členským státům služby, zaměřené na regiony s úrovní ekonomické vyspělosti méně než 75% průměru EU-25 měřeno ukazatelem HDP na obyvatele.

Služba bude pomáhat především regionálním a místním autoritám a institucím při přípravě hlavních projektů a projektových dokumentů, které jsou předkládány Evropské komisi. Cílem této pomoci je zvýšit množství a zlepšit kvalitu a rychlost zpracování projektů předkládaných ke schválení.

JASPERS bude zaměřen na velké projekty podporované fondy EU (v objemu větším než 25 mil. EUR v případě projektů zaměřených na životní prostředí a více než 50 mil. EUR na dopravu a jiné oblasti). V menších zemích, kde nebude mnoho projektů této velikosti, se bude JASPERS koncentrovat na největší projekty.

Klíčové oblasti: Trans-evropské dopravní síť (TENs), sektor dopravy mimo TENs, včetně železniční, říční a mořské dopravy, rozvoj kombinovaných dopravních systémů a jejich vzájemné operability, řízení silniční a letecké dopravy, a čisté městské a veřejné dopravy, projekty v oblasti energetické efektivnosti a obnovitelné energie.

JEREMIE: Zlepšený přístup k financím pro mikro-firmy a malé a střední podniky v regionech EU

JEREMIE je iniciativa Evropské komise, připravená společně s EIB a Evropským investičním fondem (EIF). Jejím smyslem je podpořit zvýšený přístup k financím pro rozvoj mikro-, malých a středních firem v regionech EU.

Tam, kde si řídicí orgány (ŘO) přejí využívat rámec iniciativy JEREMIE, bude vhodné alokovat zdroje z programu do holdingového fondu.

Úlohou holdingového fondu bude organizování výzev adresovaných všem zainteresovaným finančním zprostředkovatelům (fondy rozvojového kapitálu, fondy seed-capital, start-ups, fondy zaměřené na technologie nebo transfer technologií, zaručené fondy, poskytovatelé mikro-úvěrů apod.). Holdingový fond bude v úzké spolupráci s řídicím orgánem vyhodnocovat, vybírat a akreditovat finanční zprostředkovatele. Bude schopen zajišťovat je s produkty spojenými s investicemi do jejich vlastního kapitálu (equity), půjčkami nebo zárukami, včetně technické pomoci.

Klíčové oblasti: Podpora růstu a pracovních míst, transfer technologií a know-how, start-ups, technologické a inovativní fondy a mikro-úvěry.

JESSICA: Udržitelný rozvoj pro městské oblasti

JESSICA je iniciativou Evropské komise ve spolupráci s EIB a Rozvojovou bankou Rady Evropy (CEB); jejím smyslem je podpora udržitelné míry investic, růstu a pracovních míst v

městských oblastech EU.

JESSICA nabízí Řídicím orgánům možnost využití výhody externí expertízy a umožní větší přístup k úvěrovému kapitálu pro účely podpory rozvoje městských aglomerací, včetně úvěrů pro sociální bydlení. ŘO může přispívat zdroji z tohoto programu, zatímco EIB, další mezinárodní finanční instituce, soukromé banky a investoři by mohly přispívat dalším úvěrovým nebo equity kapitálem.

Jestliže projekty nebudou podporovány prostřednictvím grantů, příspěvky programu ve prospěch fondů městského rozvoje budou obnovované a napomohou posílit udržitelnost tohoto investičního úsilí. Příspěvky z programu budou využity k financování úvěrů, poskytovaných fondy městského rozvoje ve prospěch konečných příjemců, jištěných záručními schématy založenými samotnými fondy a zúčastněnými bankami. Žádná státní záruka za tyto úvěry nebude součástí této iniciativy.